

Svar på Natur- og Landbrugskommissionens kommentarer til notatet "Landbrugets gæld"

Hansen, Jens; Zobbe, Henrik

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Hansen, J., & Zobbe, H., (2012). *Svar på Natur- og Landbrugskommissionens kommentarer til notatet "Landbrugets gæld"*, Nr. 030-0004/12-0720, 5 s., aug. 29, 2012. FOI Udredning, Nr. 2012/25

FOI Udredning

Svar på
Natur- og Landbrugskommissionens
kommentarer til notatet
"Landbrugets gæld"

Jens Hansen
Henrik Zobbe

FOI Udredning 2012 / 25

Svar på Natur- og Landbrugskommissionens kommentarer til notatet "Landbrugets gæld"

Forfattere: Jens Hansen, Henrik Zobbe

Udarbejdet på foranledning af Natur- og Landbrugskommissionen i henhold til aftale mellem Fødevareøkonomisk Institut og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om myndighedsberedskab

Fødevareøkonomisk Institut

Københavns Universitet

Rolighedsvej 25

1958 Frederiksberg

www.foi.life.ku.dk

Svar på Natur- og Landbrugskommissionens kommentarer til notatet ”Landbrugets gæld”

Som svar på kommentarer fra Natur- og Landbrugskommissionen til ovennævnte notat fra Fødevarøkonomisk Institut redegøres i det følgende for effekten på heltidslandbrugenes nettoindtjening dels af et ekstra løft på 1 pct. i landbrugets totalfaktorproduktivitet, dels af en halvering af den direkte landbrugsstøtte i form af enkeltbetalingens basis- og tillægsstøtte.

For alle heltidslandbrug under ét kan et løft på 1 pct. i totalfaktorproduktiviteten umiddelbart opgøres til en forøgelse af nettoindtjeningen på 44.000 kr. pr. bedrift, jf. tabel 1. Som det herudover ses af tabellen, afhænger forøgelsen af nettoindtjeningen ikke blot af bedriftsstørrelsen – målt ved arbejdsindsatsen – men også af driftsformen. Forøgelsen af indtjeningen er proportional med værdien af bedriftens produktion (bruttoudbyttet), og produktionsværdien afhænger såvel af arbejdsindsatsens størrelse som af driftsformen.

Tabel 1. Stigning i nettoindtjeningen for heltidslandbrug opdelt efter driftsform og størrelse som resultat af et engangsløft på 1 pct. i totalfaktorproduktiviteten, 1.000 kr. pr. bedrift.

	Antal helårsarbejdere		Alle heltidslandbrug
	1-2	2 og derover	
Plantebrug	12	37	20
Kvægbrug	16	57	41
Svinebrug	27	84	66
Andre driftsformer	21	65	46
Alle driftsformer under ét	17	65	44

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik.

Når det gælder væksten i landbrugets totalfaktorproduktivitet skal det bemærkes, at der ved fremskrivningen af heltidsbrugenes nettoindtjening fra 2010 til 2011 og 2012 (tabel 11-15 i ”gældsnotatet”) er forudsat en årlig vækst i totalfaktorproduktiviteten nogenlunde svarende til væksten gennem de senere år. Tallene i tabel 1 viser derfor den umiddelbare virkning på nettoindtjeningen af et ekstra løft i totalfaktorproduktiviteten 1 pct. Beregningen er foretaget på grundlag af regnskabstallene for 2010.

Den positive effekt af løftet i totalproduktiviteten forudsætter, at det er et særligt fænomen for dansk landbrug – eller i det mindste begrænset til landbruget i få lande. Er der tale om et globalt løft i landbrugets totalfaktorproduktivitet, må den umiddelbare positive effekt heraf for dansk landbrug forventes mere end opvejet af yderligere fald i erhvervets bytteforhold (dvs. forholdet mellem produkt- og faktorpriserne).

Ved beregningen af tallene i tabel 1 er der ikke taget højde for, at heltidslandbrugene under ét forpagter en betydelig del af deres areal, og at et løft i totalfaktorproduktivitet – forudsat at produktpriserne forbliver upåvirkede – ikke blot påvirker nettoindtjeningen – udtrykt i kr. pr. ha – men også medfører ændringer af samme størrelse i arealafkastet pr. ha og hermed – i det mindste på lidt længere sigt – også i forpagtningsafgiften.

I 2010 havde heltidslandbrugene et dyrket areal, inklusive brak, på 160 ha i gennemsnit pr. bedrift, hvoraf 51 ha – svarende til 32 pct. – var forpagtet. For alle heltidslandbrug under et kan effekten på nettoindtjeningen – efter korrektion for virkningen af en forventet stigning i forpagtningsafgiften – derfor opgøres til 30.000 kr. i gennemsnit (44.000 kr. * 0,68).

For alle heltidslandbrug udgjorde basis- og tillægsstøtten ca. 406.000 kr. i gennemsnit pr. bedrift i 2010. En halvering af basis- og tillægsstøtten vil derfor umiddelbart formindske den pågældende støtte og hermed nettoindtjeningen med 203.000 kr. i gennemsnit pr. heltidslandbrug, jf. tabel 2. Formindskelsen afhænger både af driftsformen og af bedriftsstørrelsen.

Af den samlede basis- og tillægsstøtte på ca. 406.000 kr. pr. heltidslandbrug hidrører 298.000 kr. fra de pågældende landbrugs egne betalingsrettigheder, mens 108.000 kr. – svarende til 27 pct. – vedrører forpagtede rettigheder. Af halveringen af støtten på de 203.000 kr. kan 149.000 kr. derfor henføres til heltidslandbrugenes egne betalingsrettigheder og 54.000 kr. til forpagtede betalingsrettigheder. For alle heltidslandbrug kan effekten af en halvering af støtten efter korrektion for ændringer i forpagtningsafgiften således opgøres til 149.000 kr. pr. bedrift.

For en mere omfattende analyse af økonomiske konsekvenser for dansk landbrug af mulige ændringer i landbrugsstøtten efter 2013 henvises til kapitel 4 i ”Landbrugets økonomi 2011” *Den fælles europæiske landbrugspolitik efter 2013: Principielle refleksioner og økonomiske konsekvenser af støtteudligning*” fra Fødevarerøkonomisk Institut.

Tabel 2. Fald i nettoindtjeningen fra bedriften for heltidslandbrug opdelt efter driftsform og størrelse som resultat af en halvering af enkeltbetalingens basis- og tillægsstøtte, 1.000 kr. pr. bedrift

	Antal helårsarbejdere		Alle heltidslandbrug
	1-2	2 og derover	
Plantebrug	176	440	259
Kvægbrug	122	292	224
Svinebrug	103	235	194
Andre driftsformer	37	111	128
Alle driftsformer under ét	125	265	203

Kilde: Se tabel 1.

Til tabel 16 og 17 i det tidligere omtalte notat ”Landbrugets gæld” skal der knyttes følgende bemærkninger:

De to tabeller viser den umiddelbare effekt på heltidsbrugenes nettoindtjening henholdsvis af en stigning i renten på 1 pct.point samt et fald på 10 pct. i priserne på primære landbrugsprodukter og fodermidler. For renten gælder, at et fald på 1 pct.point i stedet for en stigning af samme størrelse har samme virkning på nettoindtjeningen – blot med modsat fortegn. Og tilsvarende gælder, at en stigning i produkt- og faktorpriserne på 10 pct. i stedet for faldet ligeledes har samme effekt, men med modsat fortegn.

Herudover skal tilføjes, at ændringer i produktpriserne (tabel 17) – ligesom ændringer i totalfaktorproduktiviteten – vil påvirke arealafkast og hermed formodentlig også forpagtningsafgift – udtrykt i kr. pr. ha – i samme omfang som nettoindkomsten. Ved beregning af tallene i tabel 17 er der imidlertid ikke taget højde for ændringer i forpagtningsafgiften. For alle heltidslandbrug kan effekten af det nævnte fald i produkt- og faktorpriserne efter korrektion for effekten af ændringer i forpagtningsafgiften opgøres til 186.000 kr. ($273.000 * 0,68$).

Ændringer i renten (tabel 16 i notatet) påvirker derimod arealafkastet væsentlig mindre end nettoindkomsten, hvorfor forpagtningsafgiften også kun påvirkes i mindre omfang af renteændringer.

Afslutningsvis skal bemærkes, at man ved vurderingen af landbrugets muligheder for at servicere gælden skal være opmærksom på, at ændringer i erhverkets vilkår ikke blot påvirker nettoindtjening, men almindeligvis også priserne landbrugsejendomme, og hermed erhverkets muligheder for at optage lån til brug ved betaling af renter og afdrag på eksisterende lån.